

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

26. märts 2015*

Eelotsusetaotlus — Õigusaktide ühtlustamine — Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused —
Direktiiv 2001/29/EÜ — Infoühiskond — Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide
ühtlustamine — Artikli 3 lõige 2 — Spordivõistluse reaajas ülekanndmine veebisaidil

Kohtuasjas C-279/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Högsta domstoleni (Rootsi) 15. mai 2013. aasta otsusega esitatud
eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. mail 2013, menetluses

C More Entertainment AB

versus

Linus Sandberg,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president K. Jürimäe, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja) ja A. Prechal,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— C More Entertainment AB, esindajad: *advokat* P. Bratt ja *advokat* S. Feinsilber,

— L. Sandberg, esindaja: *advokat* L. Häggström,

— Soome valitsus, esindaja: S. Hartikainen,

— Euroopa Komisjon, esindajad: J. Enegren ja J. Samnadda,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi
ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõiget 2.
- 2 Taotlus on esitatud C More Entertainment AB (edaspidi „C More Entertainment”) ja L. Sandbergi vahelises vaidluses teatavale veebisaidile viimase poolt paigutatud klikatavate linkide üle, mille kaudu said veebikasutajad ligipääsu jäähokimängude reaajas ülekannetele teisel veebisaidil, olemata kohustatud maksma selle teise veebisaidi haldaja küsitavat tasu.

Õiguslik raamistik

Direktiiv 2001/29

- 3 Direktiivi 2001/29 põhjendustes 1, 7, 20, 23, ja 25 on märgitud:

„(1) [EÜ] [a]sutamislepinguga nähakse ette siseturu rajamine ning süsteemi sisseseadmine, mis tagaks siseturul moonutamata konkurentsi. Neid eesmärke aitab saavutada liikmesriikide autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevate seaduste ühtlustamine.

[...]

(7) Ühenduse autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse õigusraamistikku tuleb seepärast samuti kohandada ja täiendada niipalju, kui on tarvis siseturu tõrgeteta toimimiseks. Selleks tuleb kohandada siseriiklikke autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi käsitlevaid sätteid, mis riigiti erinevad märgatavalt või põhjustavad õiguslikku ebakindlust, mis häirib siseturu tõrgeteta toimimist ja Euroopa infoühiskonna nõuetekohast arengut, ning vältida riikide vastukäivaid reageeringuid tehnika arengule, samas ei ole aga tarvis kõrvaldada ega ennetada erinevusi, mis ei kahjusta siseturu toimimist.

[...]

(20) Käesoleva direktiivi aluseks on kõnealuses valdkonnas juba kehtivate direktiividega, eelkõige [nõukogu 19. novembri 1992. aasta] direktiiviga 92/100/EMÜ [rentimis- ja laenutamiseõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (EÜT L 346, lk 61), muudetud nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiiviga 93/98/EÜ (EÜT L 290, lk 9; ELT eriväljaanne 17/01, lk 141) (edaspidi „direktiiv 92/100”) ette nähtud põhimõtted ja eeskirjad ning see arendab neid põhimõtteid ja eeskirju edasi, seostades need infoühiskonnaga. Käesoleva direktiivi sätete kohaldamine ei mõjuta eespool loetletud direktiivide kohaldamist, kui käesolevas direktiivis ei ole ette nähtud teisiti.

[...]

(23) Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitada laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Nimetatud õigus peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu. See õigus ei peaks hõlmama muid tegevusi.

[...]

(25) Autoriõigusega kaitstud teoste ja autoriõigusega kaasnevate õiguste objektide tellitava edastamise toimingute kaitse olemuse ja ulatusega seotud õiguslik ebaselgus tuleb ületada, pakkudes ühenduse tasandil ühtlustatud kaitset. Tuleks selgelt sätestada, et kõikidel õiguste valdajatel, keda käesoleva direktiiviga tunnustatakse, on ainuõigus teha autoriõigusega kaitstavaid teoseid või muid objekte üldsusele kättesaadavaks interaktiivse tellitava ülekande teel. Selliseid interaktiivseid tellitavaid ülekandeid iseloomustab asjaolu, et isik võib neile ligi pääseda enda valitud kohas ja enda valitud ajal.”

4 Direktiivi 2001/29 artikli 1 „Reguleerimisala” lõikes 2 on nähtud ette:

„Välja arvatud artiklis 11 osutatud juhud, ei muuda ega mõjuta käesolev direktiiv mingil viisil ühenduse olemasolevaid sätteid järgmiste valdkondade kohta:

[...]

b) rentimisõigus, laenutamissoigus ja teatavad intellektuaalomandi puhul autoriõigusega kaasnevad õigused;

[...]”

5 Direktiivi artikkel 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha” sätestab:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

2. Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal, on:

[...]

d) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.”

Direktiiv 2006/115/EÜ

6 Direktiivi 2001/29 vastuvõtmise ajal kehtinud direktiiv 92/100 tunnistati kehtetuks ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiviga 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (ELT L 376, lk 28). Direktiivis 2006/115 on direktiivi 92/100 sätted kodifitseeritud ja analoogses sõnastuses üle võetud.

7 Direktiivi 2006/115 põhjenduses 16 on ette nähtud:

„Liikmesriikidel peaks olema võimalik sätestada üldsusele ülekandmise ja edastamise osas autoriõigusega kaasnevate õiguste omanike ulatuslikum kaitse kui nõutud käesoleva direktiivi sätetes.”

8 Direktiivi artikli 8 „Üldsusele ülekandmine ja edastamine” lõige 3 sätestab:

„Liikmesriigid sätestavad ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete taas ülekandmine kaablita vahendite abil ja nende ringhäälingusaadete edastamine üldsusele, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu.”

9 Direktiivi 2006/115 artikkel 12 „Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste suhe” sätestab:

„Käesoleva direktiivi kohane autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse ei mõjuta mingil viisil autoriõiguse kaitset.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

10 C More Entertainment on tasuline televisioonikanal, mis muu seas kannab oma veebisaidil reaalajas tasu eest üle jäähokimänge.

11 C More Entertainment kandis 2007. aasta sügisel sellel veebisaidil üle mitut jäähokimängu, millele huvitatud isikutel oli ligipääs, makstes 89 Rootsi krooni (SEK) (umbes 9,70 eurot) mängu kohta.

12 L. Sandberg tekitas oma veebisaidile lingid, mis võimaldavad C More Entertainmenti seatud tasusüsteemist mööda hiilida. Nende linkide kaudu said veebikasutajad tasuta ligipääsu kahele C More Entertainmenti reaalajas ülekantud jäähokimängule 20. oktoobril ja 1. novembril 2007.

13 Enne esimest mängu nõudis C More Entertainment telefoni teel L. Sandbergilt, et viimane eemaldaks oma veebisaidile lisatud lingi, kuid L. Sandberg keeldus seda tegemast. Pärast seda mängu saatis C More Entertainment L. Sandbergile kirjaliku teatise selle kohta, et tema seisukoha järgi rikuti nende linkide tekitamisega C More Entertainmenti õigusi.

14 Teise mängu ülekande ajal võttis C More Entertainment kasutusele tehnilise kaitsemeetme, mis takistas ligipääsu sellele ülekandele L. Sandbergi tekitatud linkide kaudu.

15 L. Sandbergile esitati süüdistus 1960. aasta kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguste seaduse nr 729 (lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk) rikkumises, mida arutas Hudiksvalls tingsrätt (Hudiksvalli esimese astme kohus). 10. novembril 2010 tunnustati huvitatud isik, selle kohtu seisukoha järgi C More Entertainmentile kuuluvate autoriõiguste rikkumises süüdi, talle määrati rahatrahv ja temalt mõisteti kõnealuse ettevõtja kasuks välja hüvitis koos intressiga.

16 L. Sandberg ja C More Entertainment mõlemad esitasid selle otsuse peale Hovrätten för Nedre Norrlandile (Lõuna-Norrlandi apellatsioonikohus) apellatsioonkaebuse.

17 Nimetatud kohus leidis 20. juuni 2011. aasta otsuses, et ühelgi osal jäähokimängude kommentaatorite, operaatorite ja tootjate tööpanusest eraldi või koos teiste tööpanusega ei ole nõutavat originaalsust, mis on kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguste (1960:729) seaduses ette nähtud kaitse tingimus. Seejärel tuvastas kohus, et põhikohtuasjas käsitletavate ülekannete osas ei kuulunud C More Entertainmentile mitte autoriõigused vaid autoriõigustega kaasnevad õigused, ning neid oli rikutud. Seetõttu suurendas kohus L. Sandbergile esimeses kohtuastmes määratud rahatrahvi, kuid vähendas pisut C More Entertainmenti kasuks välja mõistetud hüvitist.

18 C More Entertainment esitas selle kohtuotsuse peale Högsta domstolenile (kõrgeim kohus) kassatsioonkaebuse, nõudes selle tunnustamist, et talle kuuluvad autoriõigused, ning kahjuhüvitise ja intressi väljamõistmist kogu nõutud summa ulatuses.

- 19 Asjaomase kohtu arvates ei tulene ei direktiivi 2001/29 sõnastusest ega Euroopa Kohtu praktikast, et veebisaidile hüperlingi paigutamine kujutab endast üldsusele edastamist. Peale selle on asjaomane kohus märkinud, et asjaomane siseriiklik õigusnorm näeb ette laiemad autoriõigusega kaasnevad õigused kui direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 2 nimetatud õigused, kuna erinevalt sellest sättest ei ole Rootsi õigusega antud kaitse piiratud üksnes kättesaadavaks tegemisega „tellimisel”. Neil asjaoludel otsustas Högsta domstolen menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised viis eelotsuse küsimust.
- 20 Euroopa Kohtu kantselei edastas 26. märtsi 2014. aasta kirjaga Högsta domstolenile kohtuotsuse Svensson jt (C-466/12, EU:C:2014:76) ära kirja, milles on uuritud mitut küsimust selle kohta, kas veebisaidile klikatava lingi paigutamist saab määratleda üldsusele edastamisena, ning palus asjaomasel kohtul teada anda, kas nimetatud kohtuotsust arvestades soovib ta oma eelotsusetaotluse esitada.
- 21 Högsta domstolen otsustas 20. oktoobri 2014. aasta lahendiga võtta neli esimest esitatud eelotsusetaotlust tagasi ning esitada üksnes viienda eelotsuse küsimuse, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Kas liikmesriikidel on õigus näha ette autori laiema ulatusega ainuõigus, sätestades, et üldsusele edastamine hõlmab lisaks direktiivi [2001/29] artikli 3 lõikes 2 sätestatule ka muud tegevust?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 22 Toimikust nähtub, et põhikohtuasi puudutab teataval veebisaidil selliste linkide pakkumist, mis võimaldavad veebikasutajatele ligipääsu ringhäälinguorganisatsiooni veebisaidil saadetele, milles kantakse reaajas üle jäähokimänge, olemata kohustatud maksma selle organisatsiooni poolt neile ligipääsemiseks küsitavat tasu. Neil asjaoludel tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust mõista nii, et sisuliselt soovitakse sellega teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis laiendab nimetatud artikli 3 lõike 2 punktis d nimetatud ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse ulatust üldsusele edastamise tegevusele, milleks võib olla selliste spordivõistluste reaajas ülekanne internetis, nagu need, mida käsitletakse põhikohtuasjas.
- 23 Kõigepealt tuleb märkida, et vastavalt direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 2 punktile d peavad liikmesriigid nägema ringhäälinguorganisatsioonidele ette ainuõiguse lubada või keelata üldsusele saadete salvestuste kättesaadavaks tegemist nii, et isik pääseb ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.
- 24 Esiteks tuleb märkida, et nagu direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 sõnastusest ning eelkõige sõnadest „edastami[ne] üldsusele, [...] sh [...] kättesaadavaks tegemi[ne]” nähtub, kuulub mõiste „üldsusele kättesaadavaks tegemine”, mida on kasutatud ka asjaomase direktiivi artikli 3 lõikes 2, laiema mõiste „üldsusele edastamine” alla.
- 25 Teiseks nähtub kõnealuse direktiivi artikli 3 lõikest 2, et „üldsusele kättesaadavaks tegemine” selle artikli mõttes peab kumulatiivselt vastama kahele selles sättes nimetatud tingimusele, nimelt võimaldama üldsusele ligipääsu asjaomasele kaitstud objektile enda valitud kohas ja enda valitud ajal.
- 26 Nagu ilmneb komisjoni 10. detsembri 1997. aasta ettepaneku (KOM(97) 628), mille alusel võeti vastu direktiiv 2001/29, seletuskirjast ning samuti direktiivi põhjenduses 25 kinnitatu põhjal on „üldsusele kättesaadavaks tegemise” all direktiivi artikli 3 tähenduses mõeldud „interaktiivseid tellitavaid ülekandeid”, mida iseloomustab asjaolu, et isik võib neile ligi pääseda enda valitud kohas ja enda valitud ajal (vt selle kohta kohtuotsus SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 59).
- 27 Sellega ei ole aga tegemist selliste internetis reaajas edastatavate saadete puhul, nagu need, mida käsitletakse põhikohtuasjas.

- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib siiski teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 2 tuleb mõista nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriigid annavad asjaomase sätte artikli 3 lõike 2 punktis d nimetatud ringhäälinguorganisatsioonidele ainuõiguse ka sellise tegevuse suhtes, mida sarnaselt põhikohtuasjas käsitletava tegevusega võib määratleda „üldsusele edastamisena”, kuid mis ei ole nende saadete salvestuste üldsusele kättesaadavaks tegemine nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.
- 29 Nagu direktiivi 2001/29 põhjendusest 7 nähtub, seisneb direktiivi eesmärk autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamises üksnes niipalju, kui on tarvis siseturu tõrgeteta toimimiseks. Selles põhjenduses on märgitud, et direktiivi eesmärk ei ole kõrvaldada ega ennetada erinevusi siseriiklike õigusaktide vahel, mis ei kahjusta siseturu toimimist. Nii on liidu õiguslooja ka asjaomase direktiivi pealkirja põhjal ühtlustanud autoriõigused ja sellega kaasnevaid õigused üksnes osaliselt.
- 30 Direktiivi põhjendustest 23 ja 25 nähtub, et liidu õiguslooja on soovinud esiteks täiendavalt ühtlustada autoriõigused teoste üldsusele edastamiseks ning teiseks ületada tellitava edastamise toimingute kaitse olemuse ja ulatusega seotud õigusliku ebaselguse ning pakkuda neile toimingutele Euroopa Liidu tasandil ühtlustatud kaitset.
- 31 Seevastu ei ole direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 2 ega selle üheski teises sättes märgitud, et liidu õiguslooja on soovinud ühtlustada ning seetõttu ennetada või kõrvaldada võimalikke erinevusi siseriiklike õigusaktide vahel, mis puudutavad kaitse olemust ja ulatust, mida liikmesriigid võivad artikli 3 lõike 2 punktis d nimetatud õiguste omajatele anda toimingute suhtes, mida nagu põhikohtuasjas käsitletavaid toiminguid ei ole viimati nimetatud sättes sõnaselgelt mainitud.
- 32 Peale selle on direktiivi 2001/29 põhjenduse 20 kohaselt direktiivi aluseks intellektuaalomandi valdkonnas juba kehtivate direktiivide nagu direktiiv 92/100 põhimõtted ja eeskirjad (vt kohtuotsus Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 187).
- 33 Direktiivi 92/100 asendamiseks vastu võetud direktiivi 2006/115 põhjendusest 16 nähtub, et liikmesriikidel peab olema võimalik sätestada üldsusele ülekandmise ja edastamise osas autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate ulatuslikum kaitse kui nõutud käesoleva direktiivi sätetes.
- 34 Direktiivi artikli 8 „Üldsusele ülekandmine ja edastamine” lõige 3 sätestab aga, et liikmesriigid peavad sätestama ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse lubada või keelata oma ringhäälingusaadete taas ülekandmine kaablita vahendite abil ja nende ringhäälingusaadete edastamine üldsusele, kui selline edastamine toimub kohas, kuhu pääsuks nõutakse üldsuselt sisenemistasu.
- 35 Nii tuleb nentida, et direktiiv 2006/115 annab liikmesriikidele õiguse kehtestada ringhäälinguorganisatsioonide eetrisse antud saadete üldsusele ülekandmise ja edastamise osas ulatuslikum kaitse, kui see, mis peab olema ette nähtud vastavalt direktiivi artikli 8 lõikele 3. Selline õigus tähendab, et liikmesriigid võivad anda ringhäälinguorganisatsioonidele ainuõiguse lubada või keelata eetrisse antud enda saadete edastamise üldsusele tingimustel, mis erinevad artikli 8 lõikes 3 ette nähtud tingimustest, nimelt selliste saadete edastamise, millele igaüks pääseb ligi enda valitud kohas, arvestades samas, et selline õigus ei tohi, nagu direktiivi 2006/115 artiklis 12 ette nähtud, mingilgi viisil mõjutada autoriõiguse kaitset.
- 36 Sellest tuleneb, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et see ei mõjuta direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikes 3 koostoimes selle direktiivi põhjendusega 16 liikmesriikidele antud õigust näha ringhäälinguorganisatsioonide suhtes ette ainuõigus lubada või keelata oma saadete edastamine üldsusele tingimusel, et selline kaitse ei riku autoriõiguse kaitset.

- 37 Kõiki eelnimetatud kaalutlusi arvestades tuleb direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 2 tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis laiendab nimetatud artikli 3 lõike 2 punktis d nimetatud ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse hõlmama üldsusele edastamise tegevust, milleks võib olla selliste spordivõistluste reaajas ülekandmine internetis, nagu need, mida käsitletakse põhikohtuasjas, tingimusel, et selline laiendamine ei riku autoriõiguse kaitset.

Kohtukulud

- 38 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 3 lõiget 2 tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus siseriiklik õigusnorm, mis laiendab nimetatud artikli 3 lõike 2 punktis d nimetatud ringhäälinguorganisatsioonide ainuõiguse hõlmama üldsusele edastamise tegevust, milleks võib olla selliste spordivõistluste reaajas ülekandmine internetis, nagu need, mida käsitletakse põhikohtuasjas, tingimusel, et selline laiendamine ei riku autoriõiguse kaitset.

Allkirjad